

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І.МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ

МІЖНАРОДНА ЛОГІСТИКА

Електронні методичні рекомендації

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» спеціальності 292 – Міжнародні економічні відносини галузі знань 92 «Міжнародні відносини».

Одеса
2023

Автор:

Пічугіна Юлія Валеріївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри світового господарства та міжнародних економічних відносин

Бичкова Наталія Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри світового господарства та міжнародних економічних відносин

Рецензенти:

Якубовський С.О. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри світового господарства та міжнародних економічних відносин ОНУ імені І.І. Мечникова;

Крючкова Н.М. – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та підприємництва ОНУ імені І.І. Мечникова.

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету міжнародних відносин, політології та соціології ОНУ імені І.І. Мечникова (Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.)

ПЗ6

Міжнародна логістика [Електронне видання]: електронні методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» спеціальності 292 – Міжнародні економічні відносини галузі знань 92 «Міжнародні відносини». Укладач: Ю.В. Пічугіна, Н.В. Бичкова. Одеса, 2023. 24 с.

Методичні вказівки написані відповідно до програми навчальної дисципліни «Міжнародна логістика», що викладається здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 292 «Міжнародні економічні відносини». Основна мета методичних вказівок – надати методичну допомогу здобувачам вищої освіти у підготовці та вивченні дисципліни на аудиторних заняттях та у процесі самостійної роботи. Матеріал представлено у розрізі змістових модулів та тем.

ЗМІСТ

1.	Вступ	4
2.	Зміст навчального матеріалу	5
3.	Тематика практичних занять	8
4.	Навчально-методичні матеріали	11
5.	Рекомендована література	16
	Додаток А. Основні терміни і поняття	18
	Додаток Б. Задачі та тести для самостійної перевірки знань	21

1. ВСТУП

Навчальна дисципліна «Міжнародна логістика» належить до обов'язкових дисциплін та є складовою фахової підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 292 – Міжнародні економічні відносини.

Дисципліна викладається у другому семестрі на першому курсі навчання здобувачів вищої освіти за програмою підготовки магістрів. Для опанування навчальної дисципліни програмою передбачено 3 кредитів ECTS (90 академічних годин). Аудиторне навантаження на денній формі навчання складає: лекції – 20 годин, практичні заняття – 10 годин, самостійна робота – 60 годин. Курс „Міжнародна логістика” складається з двох змістовних модулів, сукупність яких відповідає проблемному полю цієї науки. Форма підсумкового контролю знань здобувачів – залік.

Мета дисципліни – формування у студентів системних знань і розуміння концептуальних основ міжнародної логістики, теорії і практики розвитку цього напрямку та набуття навичок самостійної роботи щодо засвоєння навчального матеріалу стосовно сучасних методів управління матеріальними та іншими потоками в сучасних умовах.

Завдання дисципліни: набуття студентами глибоких теоретичних знань з питань концепції, стратегії та тактики міжнародної логістики; опанування студентами методичним інструментарієм розроблення та реалізації завдань міжнародної логістики; оволодіння навичками логістичного мислення та розроблення пропозицій щодо удосконалення логістичних систем і механізмів їх функціонування; набуття навичок оцінки економічної ефективності та наслідків здійснення логістичних рішень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- зміст основних категорій дисципліни, її предмет, метод та задачі вивчення;
- етапи розвитку та сучасну концепцію логістики;
- сутність матеріальних, інформаційних, фінансових потоків і їх характеристику;
- основні положення макрологістики і їх особливості;
- основні положення мікрологістики і системи їх використання на підприємствах.

вміти:

- аналізувати повну вартість логістичних ланцюгів;
- проводити контроль і управління матеріальними запасами з використанням різних методів аналізу;
- розраховувати точку безбитковості діяльності складу;
- здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм;
- розроблювати маршрут і складати графік доставки товарів;
- розраховувати ефективність логістичної системи.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Змістовий модуль 1. «Теоретичні засади міжнародної логістики»

Тема 1. Місце логістики у ринкової економіці.

Поняття логістики та етапи її розвитку. Передумови, причини та тенденції розвитку логістики як науки. Основні проблеми та теорії логістики. Походження терміну, сучасні визначення логістики. Понятійний апарат логістики. Правило «7 R». Рівні формування логістики. Макрологістика. Мікрологістика. Логістика, пов'язана із заготівлею чи закупівлею товарів (заготівельна логістика). Виробнича логістика. Логістика, що спеціалізується на реалізації продукції (розподільча логістика). Парадигми логістики: аналітична, технологічна (інформаційна), маркетингова, інтегральна.

Тема 2. Концептуальні основи міжнародної логістики.

Принципи логістики: системність, комплексність, науковість, конкретність, конструктивність, надійність, варіантність, інтегративність, ефективність, гнучкість, превентивність. Логістичними функціями є управління процедурами замовлень, транспортування, управління запасами, закупівля матеріальних ресурсів для виробничої діяльності, підтримка виробничих процедур, складування, вантажопереробка, підтримка повернення продукції та ін. Положення концепції логістики: реалізація принципу системного підходу; відмова від випуску універсального технологічного та піднімально-транспортного устаткування та використання обладнання, яке відповідало б конкретним завданням та умовам; розвиток дрібносерійного виробництва, як вимагає ринок; гуманізація технологічних процесів, створення належних умов праці; підрахунок логістичних витрат протягом усього логістичного ланцюга; розвиток сервісу на сучасному рівні; спроможність логістичних систем до адаптації в умовах ринку.

Тема 3. Різноманітність форм логістичних утворень.

Елементи логістики: логістичний ланцюг, логістичний канал розподілу. Канали розподілу різних рівнів. Головні ланки: постачальники матеріалів, сировини та напівфабрикатів; склади для зберігання продукції на стадії закупівлі; виробництво товарів, їх збут, включаючи відправку зі складу готової продукції; споживачі готової продукції. Класифікація потоків у логістиці. Поняття матеріального, фінансового, сервісного, інформаційного та інших потоків. Показники, що їх характеризують. Функціональна і забезпечувальна підсистема.

Тема 4. Управління матеріальними потоками.

Логістика технологічних процесів. Складові логістики: економічні та технологічні основи, технічне та математичне забезпечення. Техніко-організаційні вимоги: складські і транспортні. Технологічна схема, технологічна карта, графіки роботи механізмів та підйомно-транспортного устаткування. Поняття матеріального потоку та його параметри. Класифікація матеріальних потоків. Номенклатура, асортимент і кількість продукції; габаритні характеристики; вагові характеристики; характеристики тари (упаковки); умови транспортування і страхування та ін.

Тема 5. Економічна ефективність застосування логістики.

Системний підхід у логістиці. Класифікація логістичних систем. Попередні заходи щодо побудови логістичних систем. Порівняльна характеристика класичного і системного підходів до формування логістичної системи. Критерії оцінок та систем оптимізації при виборі логістичної системи. Конфлікти, що виникають при здійсненні функцій логістичної системи. Структура та взаємозалежність логістичних витрат. Класифікація логістичних витрат. Показники ефективності. Ідентифікація типових конфліктних витрат. Концепція мінімізації загальних витрат підприємства. Логістика як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємств.

Змістовий модуль 2. «Види логістики»

Тема 6. Закупівельна логістика (логістика постачання).

Об'єкти логістичного управління у постачанні. Сутність заготівельної логістики. Функції та об'єкт заготівельної логістики. Ефективність та показники ефективності матеріально-технічного забезпечення. Управління постачанням на заготівельному етапі. Особливості логістики на заготівельному етапі. Завдання і цілі закупівельної логістики. Інформаційно-аналітичне забезпечення закупівельної логістики. Фактори, що враховують при просуванні закупівельного процесу. Опрацювання замовлень та їх виконання. Обґрунтування економічно вигідного обсягу замовлення, визначення моменту замовлення та періодичного постачання товарів. Вибір оптимального постачальника. Методи закупівлі. Оцінка ефективності закупівельних операцій. Оптимізація закупівельних рішень.

Тема 7. Внутрішньовиробнича логістика.

Функціональна сфера та основні цілі виробничої логістики. Вимоги до організації та управління матеріальними потоками. Характеристика законів виробничих процесів. Формування оптимальних виробничих програм у ринковому середовищі. Поняття запасів. Мотивація формування запасів та причини створення запасів. Класифікація запасів у логістичній системі. Функції запасів. Витрати пов'язані з утриманням запасів. Планування та нормування запасів. Системи управління запасами. Техніка управління запасами “точно в строк” (“just-in-time”).

Тема 8. Складська логістика в міжнародному бізнесі

Склади, їх визначення і види. Роль складування в логістичній системі. Функції складів. Характеристика складських операцій. Поняття вантажної одиниці як найважливішого елемента логістики. Характеристика систем складування і розміщення запасів. Сучасні тенденції розвитку складської мережі. Логістичні операції на складі. Значення тари та пакування при виконанні складських операцій. Визначення понять “базовий модуль” і “вантажна одиниця”, “уніфікація вантажних одиниць”. Автоматизовані складські системи.

Сутність та основні функції розподільчої логістики. Логістичні канали та логістичні ланцюжки. Обслуговування споживача з точки зору логістики, компоненти, елементи, критерії. Розподільчі центри. Об'єкти логістичних рішень у збуті. Дистрибуція, основні функції. Дистрибутивні канали та мережі. Логістичні посередники в дистрибуції. Фізичний розподіл (дистрибуція) товарів. Організація

дистрибуторських систем торгівлі. Координація та інтеграція дій логістичних посередників.

Тема 9. Транспортна логістика на світовому ринку.

Роль та завдання транспортної логістики. Вибір типу транспорту, визначення оптимальної кількості транспортних засобів. Політика транспортних організацій з позиції логістики. Транспорт та політика України. Транспортні витрати і тарифи, порядок їх застосування. Проблеми транспортно-експедиційних операцій в Україні, альтернативи та критерії вибору, основні рішення управління при транспортуванні. Якісний аналіз транспортної операції, класифікація факторів у логістичних системах. Юнімодальні, мультимодальні системи доставки товарів. Транспортні термінали, їх типи, функції та місце в логістичній системі. Оптимізація поставки товарів. Методи економічного стимулювання ефективної організації транспортування товарів. Економічні методи державного регулювання товароруху. Економіко-математичні методи розробки оптимальних шляхів товароруху.

Тема 10. Інформаційна логістика.

Сутність та основні завдання інформаційної логістики. Поняття інформаційного потоку в логістиці, класифікація з позицій логістики. Логістичні інформаційні системи, класифікація, сучасні аспекти розвитку. Сучасні логістичні інформаційно-комп'ютерні технології. Використання в логістиці технології автоматизованої ідентифікації штрихових кодів. Електронний обмін даними (ЕРЕ).

3. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1.

Тема 1. Теоретичні засади міжнародної логістики.

Питання для обговорення:

Поняття логістики та етапи її розвитку. Передумови, причини та тенденції розвитку логістики як науки. Правило «7 R». Парадигми логістики та елементи логістики. Канали розподілу різних рівнів. Логістика технологічних процесів. Складові логістики: економічні та технологічні основи, технічне та математичне забезпечення. Техніко-організаційні вимоги: складські і транспортні. Технологічна схема, технологічна карта, графіки роботи механізмів та підйомно-транспортного устаткування. Номенклатура, асортимент і кількість продукції; габаритні характеристики; вагові характеристики; характеристики тари (упаковки); умови транспортування і страхування та ін. Класифікація логістичних систем. Порівняльна характеристика класичного і системного підходів до формування логістичної системи. Критерії оцінок та систем оптимізації при виборі логістичної системи. Структура, взаємозалежність та класифікація логістичних витрат. Показники ефективності. Концепція мінімізації загальних витрат підприємства.

Розв'язання практичних задач, виконання ситуаційних вправ, обговорення проблемних ситуацій за темою.

Поточне тестування за темою.

Захист рефератів: доповідь та презентація.

Практичне заняття 2.

Тема 2. Закупівельна та внутрішньовиробнича логістика.

Питання для обговорення:

Сутність, функції та об'єкт заготівельної логістики. Ефективність та показники ефективності матеріально-технічного забезпечення. Управління постачанням на заготівельному етапі. Особливості логістики на заготівельному етапі. Інформаційно-аналітичне забезпечення закупівельної логістики. Фактори, що враховують при просуванні закупівельного процесу. Опрацювання замовлень та їх виконання. Обґрунтування економічно вигідного обсягу замовлення, визначення моменту замовлення та періодичного постачання товарів. Вибір оптимального постачальника. Методи та оцінка ефективності закупівельних операцій. Оптимізація закупівельних рішень. Функціональна сфера та основні цілі виробничої логістики. Вимоги до організації та управління матеріальними потоками. Формування оптимальних виробничих програм у ринковому середовищі. Поняття та класифікація запасів у логістичній системі. Витрати пов'язані з утриманням запасів. Планування та нормування запасів. Системи управління запасами. Техніка управління запасами "точно в строк" ("just-in-time").

Розв'язання практичних задач, виконання ситуаційних вправ, обговорення проблемних ситуацій за темою.

Поточне тестування за темою

Практичне заняття 3.

Тема 3. Складська логістика в міжнародному бізнесі.

Питання для обговорення:

Роль складування в логістичній системі. Склади, їх визначення і види. Функції складів. Характеристика складських операцій. Поняття вантажної одиниці як найважливішого елемента логістики. Характеристика систем складування і розміщення запасів. Сучасні тенденції розвитку складської мережі. Значення тари та пакування при виконанні складських операцій. Визначення понять “базовий модуль” і “вантажна одиниця”, “уніфікація вантажних одиниць”. Автоматизовані складські системи. Сутність та основні функції розподільчої логістики. Логістичні канали та логістичні ланцюжки. Розподільчі центри. Об’єкти логістичних рішень у збуті. Дистрибуція, основні функції. Дистрибутивні канали та мережі. Логістичні посередники в дистрибуції. Організація дистриб’юторських систем торгівлі. Координація та інтеграція дій логістичних посередників.

Розв’язання практичних задач, виконання ситуаційних вправ, обговорення проблемних ситуацій за темою.

Поточне тестування за темою.

Практичне заняття 4.

Тема 4. Транспортна та інформаційна логістика на світовому ринку.

Питання для обговорення:

Роль та завдання транспортної логістики. Вибір типу транспорту, визначення оптимальної кількості транспортних засобів. Політика транспортних організацій з позиції логістики. Транспортна політика України. Транспортні витрати і тарифи, порядок їх застосування. Проблеми транспортно-експедиційних операцій в Україні, альтернативи та критерії вибору, основні рішення управління при транспортуванні. Якісний аналіз транспортної операції, класифікація факторів у логістичних системах. Юнімодальні, мультимодальні системи доставки товарів. Транспортні термінали, їх типи, функції та місце в логістичній системі. Оптимізація поставки товарів. Методи економічного стимулювання ефективної організації транспортування товарів. Економічні методи державного регулювання товароруку. Економіко-математичні методи розробки оптимальних шляхів товароруку. Сутність та основні завдання інформаційної логістики. Поняття та класифікація інформаційного потоку в логістиці. Логістичні інформаційні системи, класифікація, сучасні аспекти розвитку. Сучасні логістичні інформаційно-комп’ютерні технології. Використання в логістиці технології автоматизованої ідентифікації штрихових кодів. Електронний обмін даними (ЕРЕ).

Розв’язання практичних задач, виконання ситуаційних вправ, обговорення проблемних ситуацій за темою.

Поточне тестування за темою.

Захист рефератів: доповідь та презентація.

Практичне заняття 5.

Контрольна робота

Основні питання, які виносяться на контрольну роботу (тестування):

1. Поняття логістики та етапи її розвитку.
2. Принципи логістики та її функції. Положення концепції логістики та її елементи.

3. Класифікація потоків та показники, що їх характеризують.
4. Класифікація матеріальних потоків. Номенклатура, асортимент і кількість продукції; габаритні характеристики; вагові характеристики; характеристики тари (упаковки); умови транспортування і страхування та ін.
5. Економічна ефективність застосування логістики.
6. Класифікація логістичних систем та підходи до її формування. Критерії оцінок та систем оптимізації при виборі логістичної системи.
7. Структура та взаємозалежність логістичних витрат. Класифікація логістичних витрат. Концепція мінімізації загальних витрат підприємства.
8. Логістика як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємств.
9. Сутність заготівельної логістики та її особливості. Функції та об'єкт заготівельної логістики.
10. Методи закупівлі. Оцінка ефективності закупівельних операцій. Оптимізація закупівельних рішень.
11. Функціональна сфера та основні цілі виробничої логістики. Поняття запасів та функції запасів. Класифікація запасів у логістичній системі. Витрати пов'язані з утриманням запасів. Планування та нормування запасів. Системи управління запасами.
12. Складська логістика в міжнародному бізнесі. Склади, їх визначення і види. Характеристика складських операцій. Поняття вантажної одиниці як найважливішого елемента логістики. Характеристика систем складування і розміщення запасів. Автоматизовані складські системи.
13. Дистрибуція, основні функції. Дистрибутивні канали та мережі. Логістичні посередники в дистрибуції.
14. Транспортна логістика на світовому ринку. Вибір типу транспорту, визначення оптимальної кількості транспортних засобів. Політика транспортних організацій з позиції логістики. Транспортні витрати і тарифи, порядок їх застосування.
15. Якісний аналіз транспортної операції, класифікація факторів у логістичних системах. Юнімодальні, мультимодальні системи доставки товарів. Транспортні термінали, їх типи, функції та місце в логістичній системі.
16. Методи економічного стимулювання ефективної організації транспортування товарів. Економічні методи державного регулювання товароруху.
17. Економіко-математичні методи розробки оптимальних шляхів товароруху.
18. Сутність та основні завдання інформаційної логістики.
19. Логістичні інформаційні системи, класифікація, сучасні аспекти розвитку. Сучасні логістичні інформаційно-комп'ютерні технології.
20. Використання в логістиці технології автоматизованої ідентифікації штрихових кодів. Електронний обмін даними (ЕРЕ).

4. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні методи: лекція, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій, підготовка та захист рефератів;
- наочні методи: мультимедійна презентація, демонстрування (у вигляді роздаткового / ілюстративного матеріалу);
- практичні методи: розв'язання задач (в т.ч. розрахункових задач), виконання ситуаційних вправ / обговорення проблемних ситуацій, підготовка і виступи з доповідями, обговорення доповідей.

Аудиторне навантаження на денній формі навчання складає: лекції – 20 годин, практичні заняття – 10 годин, самостійна робота – 60 годин.

До самостійної роботи здобувачів відноситься: підготовка до лекцій та практичних занять, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації, рішення практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій, підготовка до поточного тестування; підготовка до контрольних робіт за змістовими модулями (тестування).

Методи контролю знань студентів:

Поточний і періодичний контроль:

- усний контроль: індивідуальне / фронтальне опитування, бесіда, захист рефератів, доповідь, оцінювання доповідей;
- письмовий контроль: оцінювання якості виконання самостійної роботи за темами - тестів для самоперевірки, оцінювання розв'язання задач, виконання вправ;
- тестовий контроль: тестування бланкове за змістовними модулями.

Підсумковий контроль - залік

Критерії оцінювання

Поточний контроль										Сума балів
Змістовий модуль № 1					Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	
10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	100 балів
Разом за змістовним модулем 1: 50 балів					Разом за змістовним модулем 2: 50 балів					

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 - 100	A	зараховано
85 - 89	B	
75 - 84	C	
70 - 74	D	
60 - 69	E	
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень
зараховано	90 - 100	Студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, розгорнуто, обґрунтовано та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Студент демонструє чітке знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку, правильно формулює тлумачення відповідних понять, демонструє знання змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, робить самостійні висновки. Студент вміє виявляти причинно-наслідкові зв'язки, самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення знань. Студент може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдань, виконує завдання не передбачені навчальною програмою, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, проявляє творчий підхід до виконання завдань при самостійній роботі.
зараховано	85 - 89	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу, застосовує

		знання для розв'язання стандартних ситуацій, самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає неточності, які не є суттєвими для характеристики предмету питання та не впливають істотно на загальну характеристику того чи іншого явища (поняття). Студент має стійкі навички виконання завдань.
	75 - 84	Студент виявляє загалом високий рівень знань щодо всієї програми навчальної дисципліни, на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, але не вміє самостійно аналізувати деякі питання, не повністю переконливо аргументувати свої відповіді, допускає незначні неточності. Студент за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою навчальної дисципліни.
зараховано	70 - 74	Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків. Студент знає основні поняття навчального матеріалу, але має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого та під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків та формулювання висновків. Студент має елементарні навички виконання завдань.
	60 - 69	Студент не повною мірою розуміє предмет навчальної дисципліни, наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів. Студент надає нечіткі характеристики відповідних явищ, викладає свої думки з істотним порушенням логіки подання матеріалу. Студент може використовувати знання лише в стандартних ситуаціях, має нестійкі навички виконання завдань, робить дуже багато теоретичних помилок.
незараховано з можливістю повторного складання	35 - 59	Студент не правильно розкриває сутність базових питань навчальної дисципліни, допускає грубі змістовні помилки, володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно, безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого, не вміє сформулювати свою думку та викласти її в логічній послідовності, робити узагальнення та висновки. Студент здатний виконати лише частину завдань виключно за допомогою викладача. У студента відсутні сформовані уміння та навички.
незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0 - 34	Студент не знає основних положень навчальної дисципліни, не володіє навчальним матеріалом, виконує лише елементи завдань, погребує постійної допомоги викладача.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття логістики та етапи її розвитку.
2. Принципи логістики та її функції.
3. Положення концепції логістики та її елементи.
4. Класифікація потоків та показники, що їх характеризують.
5. Складові логістики: економічні та технологічні основи, технічне та математичне забезпечення
6. Класифікація матеріальних потоків. Номенклатура, асортимент і кількість продукції; габаритні характеристики; вагові характеристики; характеристики тари (упаковки); умови транспортування і страхування та ін.
7. Економічна ефективність застосування логістики.
8. Класифікація логістичних систем та підходи до її формування.
9. Критерії оцінок та систем оптимізації при виборі логістичної системи.
10. Структура та взаємозалежність логістичних витрат. Класифікація логістичних витрат.
11. Концепція мінімізації загальних витрат підприємства.
12. Логістика як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємств.
13. Сутність заготівельної логістики та її особливості. Функції та об'єкт заготівельної логістики.
14. Методи закупівлі.
15. Оцінка ефективності закупівельних операцій.
16. Оптимізація закупівельних рішень.
17. Функціональна сфера та основні цілі виробничої логістики.
18. Поняття запасів та функції запасів. Класифікація запасів у логістичній системі.
19. Витрати пов'язані з утриманням запасів.
20. Планування та нормування запасів. Системи управління запасами.
21. Складська логістика в міжнародному бізнесі
22. Склади, їх визначення і види. Характеристика складських операцій.
23. Поняття вантажної одиниці як найважливішого елемента логістики. Характеристика систем складування і розміщення запасів.
24. Автоматизовані складські системи.
25. Логістичні канали та логістичні ланцюжки.
26. Обслуговування споживача з точки зору логістики, компоненти, елементи, критерії.
27. Дистрибуція, основні функції. Дистрибутивні канали та мережі. Логістичні посередники в дистрибуції.
28. Транспортна логістика на світовому ринку.
29. Вибір типу транспорту, визначення оптимальної кількості транспортних засобів.
30. Політика транспортних організацій з позиції логістики.
31. Транспортні витрати і тарифи, порядок їх застосування.
32. Якісний аналіз транспортної операції, класифікація факторів у логістичних системах.
33. Юнімодальні, мультимодальні системи доставки товарів.
34. Транспортні термінали, їх типи, функції та місце в логістичній системі.

35. Методи економічного стимулювання ефективної організації транспортування товарів.

36. Економічні методи державного регулювання товароруху.

37. Економіко-математичні методи розробки оптимальних шляхів товароруху.

38. Сутність та основні завдання інформаційної логістики.

39. Логістичні інформаційні системи, класифікація, сучасні аспекти розвитку. Сучасні логістичні інформаційно-комп'ютерні технології.

40. Використання в логістиці технології автоматизованої ідентифікації штрихових кодів. Електронний обмін даними (ЕРЕ).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (80 % від можливої максимальної кількості балів). Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Списування під час виконання контрольних заходів заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування, тощо) навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій за погодженням з деканатом. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку відсутності здобувача на лекції або практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Міжнародна логістика та глобальні ланцюги постачань: навчальний посібник у схемах / Негода А., Русак Д. К., 2023. 268 с.
2. Економіка логістичних систем: монографія / М. Васелевський, І. Білик, О. Дейнека та ін. ; за заг. ред. Є. Крикавського та І. Кубіва. Львів: Національний університет "Львівська політехніка", 2015. 596 с.
3. Григорак М. Ю. Інтелектуалізація ринку логістичних послуг: концепції, методологія, компетентність: монографія. К.: Сік Груп Україна, 2017. 516 с.
4. Крикавський Є. В. Логістика та управління ланцюгами поставок: навч. посіб. Львів: Видавництво "Львівська політехніка", 2017. 804 с.
5. Марченко В.М. Логістика: підручник. К.: Видавничий дім «Артек», 2018. 312 с
6. Колодізева Т.О. Управління ланцюгами поставок: навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 164 с.
7. Логістика : навчальний посібник [Електронний ресурс] / О.В. Безсмертна, О. О. Мороз, Т. М. Білоконь, І. В. Шварц. Вінниця: ВНТУ, 2018. (PDF, 161 с.). URL: https://ecopy.posibnyky.vntu.edu.ua/txt/2018/Bezsmertna_moroz_bilok_shvarz_logistika_np_p023.pdf
8. Тюріна Н.М. Логістика : навч. посіб.: ЦУЛ, 2017. 392 с.
9. Логістика: навч.посіб. / Безугла Л.С., Юрченко Н.І., Ільченко Т.В., Пальчик І.М., Воловик Д.В. Дніпро: Пороги, 2021. 252 с

Додаткова література:

1. Міжнародна логістика [Електронний ресурс]: методичні рекомендації до практичних завдань / уклад. В. О. Письмак. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 44 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/25446/1/2021-%D0%9F%D0%B8%D1%81%D1%8C%D0%BC%D0%B0%D0%BA%20%D0%92%20%D0%9E.pdf>
2. Rodrigue, Jean-Paul (2020). The Geography of Transport Systems. Fifth edition, New York: Routledge, 456 p.
3. Пічугіна Ю. В. Методична розробка для підготовки до семінарських занять з курсу "Логістика". Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2018. 43 с. URL: http://liber.onu.edu.ua/metodichki/epf/meto_rozrobka_logist_2018.pdf
4. Майорова І. М. Логістика в міжнародному бізнесі: монографія.Маріуполь: Видавничо-поліграфічний центр ДВНЗ "ПДТУ", 2012. 390 с.
5. Подвальна Г. В. Перспективне планування технологічного оновлення автотранспортного підприємства на ринку вантажних перевезень: монографія. Львів : ГАЛИЧ-ПРЕС, 2017. 212 с.
6. Мащак Н. М. Сутність та роль спритності ланцюгів постачання в гуманітарній логістиці: монографія. Ополе: Вища школа управління і адміністрації в Ополі, 2017. 11 с.
7. Пичугина Ю.В. Параллельная экономика в морехозяйственной деятельности: монографія /Е.Л.Гетьман, Е.В. Редина, Ю.В.Пичугина / Одесса: Институт проблем рынка и экономико-экологических исследований НАН Украины, 2010. 208с.
8. Пичугина Ю.В. Морская транспортно - экспедиторская деятельность (проблемы повышения экономической эффективности). Монографія. Одесса: Институт

проблем рынка и экономико-экологических исследований НАН Украины, 2007. 293с.

9. Подвальна Г. В. Перспективне планування технологічного оновлення автотранспортного підприємства на ринку вантажних перевезень: монографія / Г. В. Подвальна, О. І. Карий. Львів: ГАЛИЧ-ПРЕС, 2017. 212 с.

Електронні інформаційні ресурси:

1. <http://www.ukrstat.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної служби статистики України. Розділ «Статистична інформація»
2. <https://ec.europa.eu/eurostat/> - Офіційний сайт ЄС. Розділ «Статистична інформація»
3. <https://www.cilt.org.hk/en-US/Default.aspx> / - The Chartered Institute of Logistics and Transport in Hong Kong
4. <https://com-stil.com/> - Міжнародна біржа перевезень
5. <https://lpi.worldbank.org/report> - Logistics Performance Index
6. <https://logistics-ukraine.com/> - Логістика в Україні: новини, аналітика, дослідження

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ І ПОНЯТТЯ

DRP-1 - це контроль за станом запасів, який передбачає розрахунок точки замовлення, регулювання стану запасів на складах як власної збутової мережі, так і посередників.
DDT – це мінімізація часу реагування на зміну ринкового попиту завдяки швидкому поповненню запасів у місцях його зростання.
Агент – це посередник, який працює та укладає договір від імені клієнта та за його рахунок.
Брокер - посередник, який діє за чужий рахунок і від чужого імені, та не вступає з жодним з контрагентів в договірні відносини.
Граничний запас - мінімальний (контрольний) рівень запасів, при досягненні якого необхідно їх поповнення.
Дилер - оптовий посередник, який проводить операції від свого імені і за свій рахунок.
Дистриб'ютор – це оптовий або роздрібний посередник, який працює від чужого імені, але за свій рахунок.
Довжина ланцюга поставок – це число ланок, через які проходить логістичний потік від видобутку (отримання) первинних ресурсів, їх перероблення до місця кінцевого споживання готової продукції.
Емерджентність (цілісність) – це властивість логістичної системи виконувати цільову функцію, яка реалізується тільки системою в цілому, а не окремими її елементами
Ефективність логістичної системи - показник (або система показників), який характеризує якість роботи логістичної системи із заданим рівнем логістичних витрат.
Ешелонована логістична система - система, у якій матеріальний потік доставляється споживачу за участю як мінімум одного посередника.
Жорсткі контейнери – призначені для розміщення промислових упакувань або окремих виробів з метою складування та транспортування.
Інтермодальні перевезення - це операції з доставлення, які виконують кілька компаній, використовуючи різноманітні транспортні засоби.
Інформаційний потік - сукупність циркулюючих у логістичній системі, між логістичною системою і зовнішнім середовищем повідомлень, необхідних для управління і контролю логістичних операцій.
Канал розподілу - сукупність підприємств і організацій, через які проходить продукція від місця її виготовлення до місця споживання.
Комісіонер - оптовий чи роздрібний посередник, який працює від свого імені, але за чужий рахунок та не є власником продукції, яку продає.
Конфігурація логістичної мережі – географічне просторове розташування її ланок, об'єктів.
Концепція логістики - система поглядів на удосконалення господарської діяльності шляхом раціоналізації управління матеріальними потоками.
Логістика - теорія і практика управління матеріальними і пов'язаними з ними інформаційними потоками.
Логістична операція - відособлена сукупність дій з реалізації логістичних функцій,

спрямована на перетворення матеріального і/або інформаційного потоку.
Логістична система - адаптивна система зі зворотним зв'язком, яка виконує ті чи інші логістичні функції (операції), складається з підсистем і має розвинуті внутрішньосистемні зв'язки та зв'язки із зовнішнім середовищем.
Логістична система з прямими зв'язками - система, у якій матеріальний потік доводиться до споживача без участі посередників, на основі прямих господарських зв'язків.
Логістична функція - укрупнена група логістичних операцій, спрямованих на реалізацію мети логістичної системи.
Логістичний канал - частково впорядкована множина різних посередників, які здійснюють доведення матеріального потоку від конкретного виробника до його споживачів.
Логістичний ланцюг - лінійно впорядкована множина учасників логістичного процесу, які здійснюють логістичні операції з доведення зовнішнього матеріального потоку від однієї логістичної системи до іншої за умови виробничого споживання або до кінцевого споживача за умови особистого невиробничого споживання.
Матеріальний потік - це сукупність товарно-матеріальних цінностей, які розглядаються на часовому інтервалі в процесі застосування до них різних логістичних операцій.
Метод ABC - спосіб нормування і контролю за станом запасів, який полягає в розбитті номенклатури N, реалізованих товарно-матеріальних цінностей на три нерівнопотужних підмножини A, B і C на основі деякого формального алгоритму.
Метод XYZ - спосіб нормування і контролю за станом запасів, який полягає в розбитті номенклатури N, реалізованих товарно-матеріальних цінностей на три нерівнопотужних підмножини X, Y і Z на основі деякого формального алгоритму.
Метод апроксимації - базується на розрахунку простої середньої величини потреби в ресурсах, змінної та зважувальної середньої величини.
Метод експоненціального вирівнювання полягає в тому, що вагомість обсягів потреби в ресурсах за минулі часи коригується за допомогою так званого фактору «а», значення якого знаходиться в межах від 0 до 1.
Метод регресивного аналізу - графічне зображення обсягів потреби залежно від часу споживання ресурсів і побудови кривої, що можна прирівняти до відомих у математиці ліній – параболи, еліпса, косинусоїди тощо.
Міжнародна логістика – це організація шляху вантажу з однієї країни до іншої через інші країни з найменшими витратами та з найвищою швидкістю руху.
Мультиmodalні перевезення вантажів - це доставлення однією компанією за допомогою різних видів транспорту.
Напруженість матеріального потоку - інтенсивність переміщення матеріальних ресурсів, напівфабрикатів і готової продукції.
Нежорсткі контейнери – передбачають об'єднання промислових упакувань у вантажні одиниці шляхом їхнього штабелювання на піддонах або ковзних аркушах без створення замкнутої захисної оболонки.
Нормативний рівень запасів - розрахункова величина запасів, яка досягається під час чергової закупівлі.
Односторонні логістичні операції - операції, не пов'язані з переходом права власності на продукцію і страхові ризики, виконуються всередині логістичної системи.

<p>Оптимальний (економічний) розмір замовлення - показник, що виражає потужність матеріального потоку, направлено поставачальником за замовленням споживача, який забезпечує для останнього мінімальне значення суми двох логістичних складових: транспортно-заготівельних витрат і витрат на формування і зберігання запасів.</p>
<p>Потужність ланцюга поставок – це максимальна кількість ресурсів, яка може пройти через нього за певний проміжок часу.</p>
<p>Потужність матеріального потоку - обсяги продукції, які переміщуються за одиницю часу.</p>
<p>Правило «7R»: right product - потрібний товар, right quantity - потрібна кількість, right condition - потрібна якість, right place - потрібне місце, right time - потрібний час, right cost - потрібна вартість, right customer - потрібний споживач.</p>
<p>Система постачання «точно у термін» - система організації постачання, яка ґрунтується на синхронізації процесів доставки матеріальних ресурсів у необхідних кількостях і в той час, коли ланки логістичної системи їх потребують, з метою мінімізації витрат, пов'язаних зі створенням запасів.</p>
<p>Спекулятивні запаси - запаси, які створюються для захисту від можливого підвищення цін на матеріальні ресурси або введення протекційних квот і тарифів.</p>
<p>Страхові (гарантійні) запаси - запаси, які призначені для безперервного постачання споживача за умови непередбачених обставин.</p>
<p>Тарифна ставка (Tariff rate) - встановлена автотранспортним підприємством ціна виконаної транспортної послуги</p>
<p>Тарифна схема (Tariff Scheme) - встановлений для конкретної ситуації порядок розрахунку за перевезення вантажів.</p>
<p>Технологічна карта - форма документації, яка відображає детальну поопераційну розробку складського технологічного процесу із зазначенням технічних засобів, витрат часу на його виконання.</p>
<p>Точка замовлення - мінімальний (контрольний) рівень запасів продукції, за умови настання якого необхідно їх поповнення.</p>
<p>«Тягнуча» внутрішньовиробнича логістична система - система організації виробництва, у якій деталі і напівфабрикати подаються на наступну технологічну операцію з попередньої в міру необхідності.</p>
<p>Унімодальне транспортування (Unimodal transportation) - доставка вантажу із використанням одного виду транспорту.</p>
<p>Фінансовий потік – це спрямований рух фінансових ресурсів (грошових коштів), пов'язаних з матеріальними та/або інформаційними потоками в межах логістичної системи або ланцюга постачань у цілому.</p>
<p>Функціональний комплекс – управляє основними логістичними функціями (формуванням замовлення, транспортуванням, складуванням, вантажопереробкою, запасами, пакуванням) у постачанні, виробництві та розподілі;</p>
<p>Ширина ланцюга поставок – це кількість маршрутів, за якими переміщується товар.</p>
<p>«Штовхаюча» внутрішньовиробнича логістична система - система організації виробництва, у якій предмети праці, які надходять на виробничу ділянку, безпосередньо цією ділянкою в попередньої технологічної ланки не замовляються.</p>

ЗАДАЧІ ТА ТЕСТИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ

Тести.

1. Логістика в перекладі з грецької мови означає:
 - А) логіка;
 - Б) рівновага систем;
 - В) мистецтво обчислювати, міркувати; Г) установлювати тотожність.
2. Об'єктом логістики є:
 - а) торгівельні процеси;
 - б) матеріальні та інформаційні потоки;
 - в) товари та послуги;
 - г) процес доставки товарів і послуг від виробника до споживача.
3. Основоположником логістики є:
 - а) Т. Левітт;
 - б) А. Джоміні;
 - в) Є. Крикавський;
 - г) Лев VI.
4. В яких одиницях вимірюється матеріальний потік?
 - а) грн./кг;
 - б) млн. грн.;
 - в) т/рік;
 - г) т/м².
5. Яка з перерахованих концепцій лежить в основі системи MRP?
 - а) концепція «точно в строк»;
 - б) концепція «загальної відповідальності»;
 - в) концепція «реагування на попит»;
 - г) концепція «планування ресурсів»
6. Яке із визначень характеризує ешелоновану логістичну систему?
 - а) переміщення матеріального потоку відбувається без посередників;
 - б) переміщення матеріального потоку відбувається за участі одного посередника;
 - в) переміщення матеріального потоку відбувається як за участі, так і без посередників;
 - г) в процесі логістичних операцій здійснюється переміщення лише інформаційного масиву
7. В якому випадку доречно закуповувати, а не виготовляти власними силами?
 - а) якщо потреба у ресурсах є великою;
 - б) технологія виробництва є комерційною таємницею;
 - в) підприємство має стабільних постачальників;
 - г) підприємство володіє необхідними ресурсами для організації виробництва
8. Який із наведених критеріїв є основним, якщо фірма закуповує недефіцитний товар?
 - а) цінова політика;
 - б) якість;

- в) надійність поставок;
- г) умови платежу.

9. На відміну від традиційної для логістичної концепції виробництва характерним є:

- а) другорядність виробничої інтеграції;
- б) оптимізація окремих функцій;
- в) виготовлення запасів товару;
- г) мінімізація запасів.

10. Яке із визначень не відноситься до поняття «штовхаюча система»:

- а) система організації виробництва, за якої наступна ділянка технологічної лінії не замовляє ресурси у попередньої;
- б) система організації виробництва, за якої ресурси надходять з попередньої на наступну ланку технологічної лінії в разі необхідності;
- в) система управління запасами, за якої створення додаткових запасів на складах відбувається за вимогою, яка надходить з центру;
- г) це такий стратегічний підхід до організації системи збуту, за якого на підприємствах оптової та роздрібною торгівлі створюється надлишковий по відношенню до попиту запас товару.

11. Що використовується в системі KANBAN ?

- а) маршрутні карти;
- б) графіки постачання;
- в) картки виробничого замовлення;
- г) усі відповіді правильні.

12. Оптовий посередник, який веде операції від свого імені і за свій рахунок:

- а) дистриб'ютор;
- б) агент;
- в) дилер;
- г) брокер.

13. Посередник, який працює від чужого імені і за чужий рахунок; виступає в якості представника або помічника клієнта з яким укладає спеціальний договір:

- а) агент;
- б) дилер;
- в) комісіонер;
- г) брокер.

14. За якої умови запаси поповнюються при застосуванні системи «Мінімум-максимум»?

- а) якщо рівень запасів став меншим встановленого мінімального обсягу;
- б) якщо рівень запасів став більшим встановленого мінімального обсягу;
- в) якщо обсяг запасів відповідає складським приміщенням;
- г) якщо збільшився попит на продукцію підприємства.

15. Ознакою мультимодального перевезення є:

- а) наявність оператора доставки від початкового до кінцевого пункту призначення логістичного ланцюга;
- б) відсутність єдиної наскрізної ставки;
- в) єдина відповідальність за вантаж та виконання договору перевезення;

г) правильні відповіді – а та в.

16. Експедитор зобов'язаний:

а) надавати транспортно-експедиторські послуги згідно з договором транспортного експедирування;

б) відступати від вказівок клієнта за необхідністю, зокрема в разі виникнення загрози пошкодження вантажу, безпеці людей і довкіллю, попередньо отримавши згоду від клієнта;

в) діяти на свій розсуд і, взагалі, не намагатися повідомити клієнта про свої дії;

г) правильні відповіді – а та б.

17. Можливість міжконтинентальних перевезень, низька собівартість перевезень на значні відстані, висока провізна спроможність і низька капіталоємність перевезень є перевагами:

а) трубопровідного транспорту;

б) авіаційного транспорту;

в) залізничного транспорту;

г) морського транспорту

18. Розподіл запасів за ХУZ-аналізом здійснюється за таким критерієм:

а) обсяг запасів;

б) стабільність попиту і точність його прогнозування;

в) якісні параметри запасів;

г) термін зберігання запасів.

19. Поділ запасів на групи за методом АВС здійснюється за таким критерієм:

а) вартість придбання запасів;

б) мінливість попиту та можливість його точного прогнозування;

в) обсяг запасів;

г) етап життєвого циклу запасу.

20. Використання якого виду транспорту вимагає умова постачання FOB:

а) автомобільного;

б) морського;

в) повітряного;

г) залізничного;

д) усі відповіді правильні?

Задачі.

1. Одеська фірма виробляє та реалізує томатний сок. Використовуючи теорію логістики змодельуйте систему перетворення товарів в логістичний продукт та логістичні процеси. Визначте систему параметрів, за якими будуть відбуватись логістичні процеси. Отримані результати використайте для висвітлення логістичних проблем у таких сферах: – транспортування томатного соку; – інформаційного забезпечення логістичних процесів; – формування оптимальних запасів товару; – досягнення синхронізації логістичних процесів; – мінімізації логістичних витрат.

2. Макрологістична функція – імпорт дизельного палива з Литви до України. Ланками логістичної системи виступають: експортер палива, перевізник,X?

підприємства, імпортер. Складіть: перелік логістичних операцій; перелік інформаційних і фінансових потоків; логістичний ланцюг; схеми взаємодії логістичних ланок за інформаційними та фінансовими потоками. «X» треба вирішити хто це?

10. Проаналізуйте структуру витрат замовлень та поясніть їх залежність від річної кількості замовлень, побудувавши криву цих витрат в залежності від річної кількості замовлень, якщо відомо, що річні постійні витрати замовлень становлять $1250+5*X$, а змінні витрати на одне замовлення – $200+3*X$ грн. Можливі такі цикли замовлень – 30, 90, 120, 360 днів. Для зазначених циклів замовлення визначте річні витрати замовлень. Примітка: X – номер залікової книжки.